Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган («СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

№ 124 (5074). | ШОАТТА, 16 октябрь, 1971 шу. | Мах 2 нех. | Газет арадувл 1923 шера денз

ЯЛАТ ДIАДУВ ХА МА ТИЛИЙТА

Дерригача оахача лаьттех ах гарта дIаложаш вай республике гурахь дувча ялаташ. Масала, ух гурахь де деза из 169 эзар гектара тIа. Ка бола ялат хьувкъахар чIоагIга лоарIаме дIаг ховш, хьалха латтача боахамаша ханнаьха боьжунча кийчо а ях дика вIашIехьадьха чаккхоах ух балхан. Кесина дац республике деррига шоай де деза ялат дIадийна доалаш доахка боахамаш.

Лаьхача темпанIа бу болх Нарски, Ачхой - Мартана, цхьа-йолча кхиъ районашкарча колхозийн совхозийн механизаторашца. Пхи 15814 гектар йолча хIанаьлча 14345 гектара тIа ялат дIадийнах Надтеречни районе боахамаша. Республике эгтара дикагIа латт из гIулаьх ди районе.

ЦхьабакIда массанахь а ешитта дика лелаш уж балхан. Долчча тайпара аьлча, цхьайолча районий боахамашка чIоагIга кхераме этгат ялат дIадера гIулаьх. Республика тIехьатет Грозненски, Наьсарен, Сунженски, Урус - Мартана, Шаьла, Шелковской районий боахамаша. Царна юкъе а къаьстта эсала латт болх хIанз а шоай дIаде деза ялатах 34 процент мара дIа даийнача Урус-Мартана, нилчIа хIанга совга мара да дийнача Шелковской Наьсарени районий колхозашкен совхозашкен. МалагIаш да балханаш? Уж да этгара хьалха ханнаьха ялат дIаде лаьтта ца кийчдар, техникех боагIгача бесса найда ца вIар, механизаторий кхаьъгат лерттIа вIашIехьа да бакхар, ярца оасарле болаш кхаьъгара оша хьалаш царна IалашIа да дар, кхыдарш. Наьсарен районе боахамаша шерра - шера тIехьаоах гурахь дув ялат дIадувьта, цудувьх нагахь шера лерттIа хьувкъам чу а бахьш. Ух шера а ялат дIаделра этгара дикагIойла ханаш гулаш латт, хIаьта наьсархой хIанчул тIехьаргIа дIаде деваш дукха ялат да.

Октябрь бутт бекъабеннаб, хIаьта республика боахамий хIанчул тIехьаргIа дIаде деза ялат 50 эзар гектар совга да, йисача ханага хьежача дукха болх да из, къаьстта цу гIулаьхь тIахьабийсача районашца. ЦхьабакIда боьжарий механизаторашца боьжунна оацIаьхьча дуларгIолаш хIама да. Цу гIулаьхь мел ешар лолаш да республика колхозашкен совхозашкен. Царга а шортта техника, оцмуна кадраш, кхы мел эшар. ТIехьаьчча хана дийлхача йогIашца лаьтта кIаьрдаьх, йийкъа лаьт да. ЦхьаькхА а бахьан хан хIанз из болх ла- хача темпанIа, ямка вIашIехьбаьькха ца бе, болх беш йолча агрегаташца мел ешар ца лоаттаде. Из кхета а деш, беррига низ тIабакийта беза хIанз механизаторашца гаргарча лепошка беррига гурахь дув ялат дIадийна дикхар.

Мичча тайпара дийна а ялат сихха дIадийна даьккхача доалаш дан гIулаьх. Ялат дIаде деза беррига агротехнически правилаш кхочкаг а ешт. Из дикагIа хьувкъаргIолча тайпара. Агрономий текхар да лерттIа аьха а кийчдаь а вай лаьтта. Лаьхача кондицех дий дIалув фу. лоагIлача тайпара кIоарга IочIобхийтий фийг хьожаш тIахьожаш лоаттабар. Дицдийнна йиш ни дIалув фу ина хила дезнIга. Из районировании дикагIча сорташ хила деза.

Колхозийн совхозийн складашка дукха минеральни удобренеш яда. ХIаьта ховш - ца вIай цар ялат хьувкъадара чIоагIга новкъостал дегIга. ЦхьабакIда масканахь а эцан парех боагIгача тайпара пайда. Боахамий кулгалхойн юрта боахама специалистийн текхар да цоай боахаме йозаш, йолча удобреннех пайда яьлгIа вIашIехьадьхкар. Парца ца деза малагIча отделене, бригаде, боахама складе мел удобреннеш я, парех мишта пайда эц, лаьтта хьалдаьр хIанз дер фуг.

КПСС XXIV съездо белгалдаьккхар чудахь ялат аьсамдаккхар, дIаХо йолача хана а юрта боахам дегIаболабийна керттерча проблемаех цаI а йолаш юсаш хилар. Уж пятилетка дIа Кнъ пенттер тIаькхета деза хIара гектара тIара чудахь гурахь дув ялат. Из ховш хина веза хIара механизатор, колхозхо, совхоза болхло, цар къовсам лоаттабе беза съезда решенеш хоачатъьара. Партийни организаци я цу гIулаьхь оарцаГIаьла езаш, цо кхы а шерагIа боадаьлаг беза хIанз кхаьнца бу партийно - политически болх.

Ялат дIадера темпаш доха хилара керттерча бахьанегIа цаI да техникех лерттIа пайда ца эцар. ХIанз, гуйрах балхан доаладаш латтача хана, дукха тракторашца кхыча бIалех мукъаюьл. Уж ерниган а болх бе дIа а оттаьнь. механизаторий кхаьъгам керттIа вIашIехьаьккхача дикка сихде йиш хургьа яьлг кIаьрдаьх балхан. Цу гIулаьхь уйла е еза хIанз хIара боахама кулгалхочо, специалиста. Партийнин советский органаш а деттарийIа я лаьтта аьхар, из кийчдаьр, ялат дIадера гIулаьхь ца кхаьъгаьнна. Ялат дIадера гIулаьхь ца кхаьъгаьнна. Ялат дIадера гIулаьхь хьувкъам чу а бахьш. Ух шера а ялат дIаделра этгара дикагIойла ханаш гулаш латт, хIаьта наьсархой хIанчул тIехьаргIа дIаде деваш дукха ялат да.

Октябрь бутт бекъабеннаб, хIаьта республика боахамий хIанчул тIехьаргIа дIаде деза ялат 50 эзар гектар совга да, йисача ханага хьежача дукха болх да из, къаьстта цу гIулаьхь тIахьабийсача районашца. ЦхьабакIда боьжарий механизаторашца боьжунна оацIаьхьча дуларгIолаш хIама да. Цу гIулаьхь мел ешар лолаш да республика колхозашкен совхозашкен. Царга а шортта техника, оцмуна кадраш, кхы мел эшар. ТIехьаьчча хана дийлхача йогIашца лаьтта кIаьрдаьх, йийкъа лаьт да. ЦхьаькхА а бахьан хан хIанз из болх ла- хача темпанIа, ямка вIашIехьаьккхача да бе, болх беш йолча агрегаташца мел ешар ца лоаттаде. Из кхета а деш, беррига низ тIабакийта беза хIанз механизаторашца гаргарча лепошка беррига гурахь дув ялат дIадийна дикхар.

Мичча тайпара дийна а ялат сихха дIадийна даьккхача доалаш дан гIулаьх. Ялат дIаде деза беррига агротехнически правилаш кхочкаг а ешт. Из дикагIа хьувкъаргIолча тайпара. Агрономий текхар да лерттIа аьха а кийчдаь а вай лаьтта. Лаьхача кондицех дий дIалув фу. лоагIлача тайпара кIоарга IочIобхийтий фийг хьожаш тIахьожаш лоаттабар. Дицдийнна йиш ни дIалув фу ина хила дезнIга. Из районировании дикагIча сорташ хила деза.

Колхозийн совхозийн складашка дукха минеральни удобреннеш яда. ХIаьта ховш - ца вIай цар ялат хьувкъадара чIоагIга новкъостал дегIга. ЦхьабакIда масканахь а эцан парех боагIгача тайпара пайда. Боахамий кулгалхойн юрта боахама специалистийн текхар да цоай боахаме йозаш, йолча удобреннех пайда яьлгIа вIашIехьадьхкар. Парца ца деза малагIча отделене, бригаде, боахама складе мел удобреннеш я, парех мишта пайда эц, лаьтта хьалдаьр хIанз дер фуг.

КПСС XXIV съездо белгалдаьккхар чудахь ялат аьсамдаккхар, дIаХо йолача хана а юрта боахам дегIаболабийна керттерча проблемаех цаI а йолаш юсаш хилар. Уж пятилетка дIа Кнъ пенттер тIаькхета деза хIара гектара тIара чудахь гурахь дув ялат. Из ховш хина веза хIара механизатор, колхозхо, совхоза болхло, цар къовсам лоаттабе беза съезда решенеш хоачатъьара. Партийни организаци я цу гIулаьхь оарцаГIаьла езаш, цо кхы а шерагIа боадаьлаг беза хIанз кхаьнца бу партийно - политически болх.

Ялат дIадера темпаш доха хилара керттерча бахьанегIа цаI да техникех лерттIа пайда ца эцар. ХIанз, гуйрах балхан доаладаш латтача хана, дукха тракторашца кхыча бIалех мукъаюьл. Уж ерниган а болх бе дIа а оттаьнь. механизаторий кхаьъгам керттIа вIашIехьаьккхача дикка сихде йиш хургьа яьлг кIаьрдаьх балхан. Цу гIулаьхь уйла е еза хIанз хIара боахама кулгалхочо, специалиста. Партийнин советский органаш а деттарийIа я лаьтта аьхар, из кийчдаьр, ялат дIадера гIулаьхь ца кхаьъгаьнна. Ялат дIадера гIулаьхь ца кхаьъгаьнна. Ялат дIадера гIулаьхь хьувкъам чу а бахьш. Ух шера а ялат дIаделра этгара дикагIойла ханаш гулаш латт, хIаьта наьсархой хIанчул тIехьаргIа дIаде деваш дукха ялат да.

Беррига совхозийн нах а санна, «Социалистически яьх вIашIехьбаьккхийга йIаьхо тоаладаш бойчаа КПСС Центральни Комитета сопаьмо чIоагIга дегаш ураоттаьхаь ца хIанз Нохч-ГIалгIайчен кхаьъ боахама хьежачарна. ЦхьабакIда боьжарий механизаторашца боьжунна оацIаьхьча дуларгIолаш хIама да. Цу гIулаьхь мел ешар лолаш да республика колхозашкен совхозашкен. Царга а шортта техника, оцмуна кадраш, кхы мел эшар. ТIехьаьчча хана дийлхача йогIашца лаьтта кIаьрдаьх, йийкъа лаьт да. ЦхьаькхА а бахьан хан хIанз из болх ла- хача темпанIа, ямка вIашIехьаьккхача да бе, болх беш йолча агрегаташца мел ешар ца лоаттаде. Из кхета а деш, беррига низ тIабакийта беза хIанз механизаторашца гаргарча лепошка беррига гурахь дув ялат дIадийна дикхар.

Мичча тайпара дийна а ялат сихха дIадийна даьккхача доалаш дан гIулаьх. Ялат дIаде деза беррига агротехнически правилаш кхочкаг а ешт. Из дикагIа хьувкъаргIолча тайпара. Агрономий текхар да лерттIа аьха а кийчдаь а вай лаьтта. Лаьхача кондицех дий дIалув фу. лоагIлача тайпара кIоарга IочIобхийтий фийг хьожаш тIахьожаш лоаттабар. Дицдийнна йиш ни дIалув фу ина

ВЕНГЕРСКИ ДОТТАГIИЙ—ГРОЗНЕ

Сеахан вай республике кхаьчар Нохч-ГIалгIай къаьхьгамхонца доттагIаьл тессача Венгерски Халкъа Республика Комаромски областера делегаци. Делегацина юкъе бар ВСРП Комаромски областний комитета секретарь Ференц Толмани, областной исполнительни комитета председатела заместитель Ференц Амон, шахтерий партийна секретарь Янош Лантош, мехIадьъта чаккхоккхача завода цеха начальник Михали Моди, цу завода инженер - экономист, делегацие переводчица Эльви Каппель.

Грозненски аэропорте Венгрера баьхкача хьаьшашта пакъбьхкабар КПСС Нохч - ГIалгIай обкома секретарш М. Ш. Баматгиреев, М. А. Дорохов, М. А. Керимов, Нохч - ГIалгIай АССР Президиума председатель К. И. Оздоев.

Хьаьшашца бар доттагIаьл долча мехка викалыьта Москве пакъбьхкача хинна КПСС - Нохч-ГIалгIай обкома секретарь Х. Х. Бекиев Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель Р. В. Ваханов.

Хьаьшашта иштта пакъабаьха хилар КПСС обкома бюро кхыллора членашца.

Хьаьшашца зиэанца пакъабаьхьабар иштта грозненски пионераш а.

Саррахь Венгрерча хьаьшашца экскурси йир Грозне гIолла.

Сурта тIа: Венгрера баьхка хьаьшний аэропорте тIаьвача хана.

С. ХАНИЕВА сурт.

Персеполисе цIей дездар

ПЕРСЕПОЛИС, 14 сентябрь. (ТАСС спец. корр.). 25 бIаьв шу хьалха йийла Ирана кхьаьнарча столица Персеполис иранский пачхьалкхе хьалхина 2500 шу лаьрна дуьзаьвенна хьалха переменой центра а хиина дIаэттаьй укI деношка.

Ирана шахиншаца Мохьаммед Реза Пехлеве хьийка цIей дездечу Персеполисе кхаьчар цо доккхийча чаьтрех лаьтта хоза гоооо йиллей. Цу гороода планировкаьс дагайойхьт этноменийскийн дагерь, хIаьта чаьтрашца — шийча замаьлах персаьшан чубаьхь пIенош. Чаьтрашта юкъе да хиина ц чж байрахьаш. ЦIей дездеда дIакхаьлаьна вахь СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный 13 октябре Персеполисе кхаьчар.

Хьаьший чубахара Персеполисе коххечча вьле чу доккхийча чаьтрех лаьтта хоза гоооо йиллей. Цу гороода планировкаьс дагайойхьт этноменийскийн дагерь, хIаьта чаьтрашца — шийча замаьлах персаьшан чубаьхь пIенош. Чаьтрашта юкъе да хиина ц чж байрахьаш. ЦIей дездеда дIакхаьлаьна вахь СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный 13 октябре Персеполисе кхаьчар.

Хьаьший чубахара Персеполисе коххечча вьле чу доккхийча чаьтрех лаьтта хоза гоооо йиллей. Цу гороода планировкаьс дагайойхьт этноменийскийн дагерь, хIаьта чаьтрашца — шийча замаьлах персаьшан чубаьхь пIенош. Чаьтрашта юкъе да хиина ц чж байрахьаш. ЦIей дездеда дIакхаьлаьна вахь СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный 13 октябре Персеполисе кхаьчар.

Ирана шахиншаца Мохьаммед Реза Пехлеви хьийка цIей дездечу Персеполисе кхаьчар.

НАЬХА ХЬАШТАН КХОАЧАШЛЕРАШ

КХОАНА— КХАЧАН ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОЙ ДИ

КЪАХЬЕГАМХОШТА— МЕРЗЕИ ХЬАЬНЕИ КХАЧА

ХІАРА пера миллионашан болх ца кхачан промышленоста болхлоца дешу шоай цІей — кхачан промышленоста болхлой Ди.

Баха нах кхачан продукташца йилашбара дайкье дикка хІама хвараГдаьхнад вай республика кхачан промышленоста министерства болхлоца д. ДІаяхача пятилеткагІа арахецан йола продукци 16 процент дегІайоаллийр, дукхагІа арахец хІама мацка-булочни, кондитерски, макаронни изделий, минеральни хий, йий, вохош довш маларан.

Толлие кхоачашкер барХІаГІчя пятилетка заданн № 4 йолча мацкх еча заводо, мацкх комбината, Шелковской райпищекомбината, макаронни фабрика, Гудермесски горпищекомбината, Гудермесски мацкх еча завода коллективашца. В. И. Ленин ваь 100 шу дизарг сийна яржача яхьк лаьхчаре къаьхьегама толамаш дахарах макаронни фабрика коллективана КПСС обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума, республика Министерий Совета, Облсовпрофа юбилейни Сийлен грамота елар.

Дукхаьчча болхлоца Советски Союзо боденаш медаллаш елар ДІаяхача пятилетке хьинаре къаьхьегарах. Масала, Ленина орден елар № 1 йолча Грозненера мацкх еча завода пекара Е. П. Латышева, Къаьхьегама ЦІеча байракка ордена — В. И. Валуевайна — пивзавода разливщицана, А. Б. Маканаковна — № 2 йолча Грозненера мацкх еча заводо мастера, Е. Г. Чувашовайна — № 4 йолча Грозненера мацкх еча завода машиниста, А. А. Золотовайна — Шелковской райкомбината закатчика, П. С. Титкина — № 3 йолча мацкх еча завода слесарь-ремонтера; «Знак почета» яха орденаш еннай: макаронни фабрика производстве заведующена Н. Ф. Бесловайна, минеральни хий леча Серноводски заводо слесарь-ремонтчича Х. Х. Хакимсина, кондитерски фабрика машинистана А. А. Чалаевана, Шелковской райпищекомбината зарщица Е. Ф. Эпендиевана, республика кхачан промышленоста министерства центральни лабораторе заведующена Н. Т. Гапимуванна, хІаьта медаллаш елар промышленоста тайп-тайнарча предприятенкарча дукхача болхлоцца.

ХІанна предприятешка дукха балхан ду арахеца продукци дикагІа хилийтара, цун ассортимент шерьяра жерда технологи юкъъйоллера, производства культура лаккъяра чІаьнрвадаь. Уьйр тІехьаьрча хана чІоаГІа торкам тІабахийтаб продукце ассортимент шерьяра а керда изделеш хьаьш цун структура чуэнара а, ишта берий кхачин изделейн хьаьнал лаьхьяра. ДІаяхача пятилеткагІа 173 керда изделн хьле йоллийр, хІаьта уьйр шера — 17.

Нахха хьашташ тахка а техка, мацкх йолчаеча предприятенца дукхагІа арахеца йоллийл лаьхкарчча сортагІа долча хьоаьхх яь дукха калорийни мацкха-булочни макаронний изделеш. Арахецна кердача изделеш шоаш баьккхоб бахача нахка цун тІа йола ешкъ. Уьйр нах хІара ДІенна дуача хІаьнан рационица ю.

Нахх хоттаяш а нохвни яя мацкх. Из ДІадахача шерарчуо 22 процент дукхагІа арахеца уьйр шера. Ишта нахх дика ДІаьцан я Грозненски булка, вафельни изделеш, «Ассорти», ореха, рахат-лукум, кхьарцан.

ЧІоаГІа йоаьхо ю диетически мацкх - булочни берий кхачан кондитерски изделеш арахецна.

Ло боллалехьа хьалхагІа бол механически цецнаш, цунах лаьхьй деш кердача технологеГІа мацкх еча комбинато. № 3 йолча мацкх еча завода. Гудермесерча мацкх еча завода коллективашца ешьаьл лаьхьийл арахецна изделеш дикал.

Тий чам болашагІа хилийтара Грозненски йий доаьхкхача заводе оттаяьл 200 эзар цкал-саьхьат йола холодильни установка а кхьийда теплообменникашца а. Вохош довш маларан хьаьдеча оборудований хийцаьл, оттаяьл автоматически лини.

Арахеца продукци дикагІа хилийтаро йиш хилийтар №№ 2, 3 йолча мацкх еча заводийл, Грозненски мацкх комбината вафельнии чІорахаш дечен цехий, макаронни фабрика продукци саккат доаьнан арахецара Саратовски системага довла.

Производства керда техникен технология, оборудование модернизаци юкъъйоллеаьх, технологически процессаш эргайоахаш тоаьча деча балхаша торо хьилийтар ихьщайийла участкашка мощностех дикагІа пайда эца, кулгашца деча балхаша механизаци е, къаьхьегама оесарле лаьхьх.

Аьдлаьчрча заводе болх бе йоллийлийтай сахьта ялх эзар шуша чу минеральни хий доттА лини. Цу заводе механизаци яьй кийчаьа продукцена эша яьнкан дІаьувтаяра балха. Цу ГІулакхаша болх аттача балькха ца Іеш, торо хилийтай продукци дикка дукхагІа арахеца а.

Минеральни хий шушашка дотта-машенаш эргаьха тоаьр баьхьа долан йаьшІехьаьллар Серноводски заводага холданна болх баЙта.

Кондитерски фабрике дикагІйола оборудовани оттаяр балхьн долаш дукхагІа арахеца йоллийр ирис, лимона лаьхьІаьнн, мерза хІаманн, кхьярцан.

ДОКККИЙ декхараш лаТТ кхачан промышленоста хьалхашка йислагІча пятилетке.

Кхачан индустре болхлой декхарийла ба арахеца продукци дикагІа хилийта, цун ассортимент шерьяра, хьоаьнал лаьхьх, чам дикагІа хилийта, полуфабрикатаШа кулинарни изделеш дукхагІа арахеца. Кердача пятилетка хьалхашка оттаяьл декхараш кхоачашца пера уйла тІерзаьй ба кхачан промышленоста министерства берригА а къаьхьегамхой. Уьйр пятилеткагІа арахеца продукци 37 процента къаьхьегама оесарле 9,5 процента лаьхьх еЗаш ба уьйр.

Уьйр шера хьалъяь а яьккха, болх бе йоллийлийта еза дешен буси 45 тонн мацкх арахецарГйола МалгІабикера мацкх ю завод, йий доаьккха завод эргаьмкха тоаьа керда мощности болх бе йоллийлийта, Шаьлаьрча райпищекомбината дешен буси 200 тонн комсаш Іайда арахецарйола керда отделени, хьалъяь а яьккха, болх бе йоллийлийта.

Уьйр пятилеткагІа эргаьккха тоаьа еза Грозненера мацкх комбината № 1 йолча мацкх ю завод, дешен буси арахеца мацкх 60 тонн сонъарйолаш. Хьалъе лаьрхІаьд, шера 20 миллион шуша сернеоведски минеральни хий дехенарийла завод. Дешен буси 65 тонн мацкх ерийола завод хьаьрсийн Грозне.

ТІехьаьрча шерашка кІошьгаьнка, тІорменка, яьнкенка йоаьхаш арахеца изделеш дукхагІа яле а, ю дахьле нахьа хьашташ кхоачашдера дикка тІехьаьс тха предприятеш. Цун кертТерчарех ихьа баьхьн да упаковочни машенаш ца хилар, тхоьна кІоьплгаш хьаьча «Дружба» ямачи картонажни фабрика, мелле оаха лийхина а, тха хьашташ дизза кхоачаш ца дар.

Производства еррнгача торонех пийла эцара, экономе режим чІоаГІьаьра, балха хана хІара минута, белаьла хІара программа, доЙгора, материаллий хьурмат дара тІадерзадь дукха балхан де дезаа. ДІадохийтана хІара сомах тІебоаГІа пайда махулла алсамбечкха беза.

Предприятей болхлоца, нижнерно - технически болхлоца, ГІулакхерчар хьинар айдаь, дог уразтта тІаийнар «Социалистическа яьь ВІашТІехьйоаккхилга ДІаьхо тоаДарах» бола КПСС Центральни Комитета Соцам, хІаьта из кхоачашбара еррнгача виз тІабахийтА къаьхьегаш а ба уьйр.

Шерра яьржаЙ предприятешка 1971 шера план ханал хьаьхьа кхоачашьяра а Сийлехь - боккха Октябра 54 шу дизарг сийлена нажьбахара а тІехьара яьь.

Продукцена реализаци яра план министерства кхоачашьяьй, планал совгІа реализаци яьй 184 эзар сома продукцена.

Яьле лаТтараШта юкъе я 6 бетта задаин 22 сентябре кхоачашьяьь мачаронни фабрика коллективе.

Къаьхьегама яька толамаш дЗьхал Шелковской райпищекомбината, Назранера мацкх еча завода, № 4 йолча мацкх еча завода, МалгІабика горпищекомбината коллективашца.

Сийлехь - боккхача Октябра дахь ивдоаГІаьра мацкхдахара кхачан промышленоста болхлоца де йиш мел ю дерзда тІаийна социалистически декхарашца пачхьаьхкен плани кхоачашьяра.

Б. ЛЯПИНА,
Нохч - ГІалгІай АССР кхачан промышленоста Министерства министр.

БОЛХ КА ЙОАЛАШ БУ

Йислагіча пятилетка хьалхарча пера йохьера кварта я хІанз.

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашьяра хьинар айдаь къаьхьегача мацкх еча комбината коллективо 9 бетта план 27 сентябре кхоачаньяьй, планал совгІа реализаци яьй 280 тонн мацкха-булочни 10 тонн вафельни изделешта.

Къаьхьегама оесарле лаьхьара заданн 8,1 процент тІехьхоачашьяьй. ЧІоаГІа черко ю арахецача продукце ассортимент шерьяра, экономе режим чІоаГІьара. Духьхал технологически процесс йийсьяра, йоаьл йола бедал кхояра, продукцеГа ДІадоаГІ ю ешиДара, электроэнерги кхояра чотах отчетни хана кхоДаЙ 42 тонн хьоар, 48 тонн условни доагор, 11,5 эзар киловатт-саьхьат электроэнерги.

Кхоьлча бедалах хьаьлЙ 58 тонн мацкха - булочни изделеш. Арахецача продукце ассортимент шерьяра чотах уьйр шера ййс бетта арахийлий лаьхьна рецептурагІа йола 650 тонн мацкхабулочни изделеш.

Дикка лаьхьенна боллой творчески хьинар, — 12 рационализаторехь предложени еннай пар, шера хуьлда пайда 3,5 эзар сом а ДІаьхьа.

ДикагІйола рационализаторашца ворхІаьн ба тоьаьра А. И. Добринин, пишкашьн С. Хьдашев, слесараш Н. С. Коротин, Л. К. Бобич, С. Г. Пискунов.

Керда хьинар чудоссадаьлЙ къаьхьегамошца «Социалистически яьь ВІашТІехьйоаккхилга ДІаьхо тоаДарах» КПСС ЦК бабьча Соцамо. Цу документага хьежжа тхоай торошан такка а техка Сийлаьь-боккхача Октября 54 шу дизарг сийна къаьхьегама толамашца а доаХаьн, йислагІча пятилетка хьалхарча пера заданн хаьлаьь хьоаьлча кхоачашбе доШ денна коллективо. Декхараш тІаийнаьь экономически анализа доарХІам а бен.

Хьлда аьлча, тІаийнача лаьхьча социалистически декхарГІа лаьрхІаьд шера программа 29 декабре чІаьхьаьнца, планал совгІа 85 эзар сома мацкх продукци арахеца (хьалхагІа тІаийнача декхарех 70 эзар сома мацха), организационно - техническеи мероприятеш чаьхьаьхаран НОТ-а планан юкъйоаллийрен чотах къаьхьегама оесарле 8 процент лаьхьх, дикагІйола мацкх-булочни изделеш 850 тонн арахеца, царех 750 тонн — Сийлаьь-боккхаьь Октября 54 шу дузаш, 10 эзар единица вафельни изделеш: кхы яьх тайна изделеш хьаьс йоЛаьь, царех 5 тайна — Октябрьски ПІей тІаьхоачаьь.

Вай Іаьлаьн дайина 54 шу дизарг кийчо ярда цхьана тха болхлой шоай традиционни цІейна а къаьхьегама совгІатоаьн кийчеш ба.

Цунна чевнаь ду октябрь бетта 15-ча хиннаьь а тІехь шоай цІей чотах — 17 октября чотах — уж къаьхьегаш хиларо. «Хьачан болхлой Денна» дикагІйола совгІат хурда йийдархьта тоьам хиллаьл дика мацкха-булочни изделеш хилар.

Октября хьалхарча социалистически яьь хьалха лаьт коммунистаьн нн. А. И. Мианаьхаьнов, — Къаьхьегама ЦІеча Байракха ордена кавалер, Г. Буганова, А. И. Давыдова Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьехьарча Совета депутат керте латтача бригадай коллективанна. Къаьхьегама хьинар айдалара хьоькам гойташ ба производстве дикагІйола болхлой Ленински райсовета депутат, йола пекарь Е. Парова, Ленина ордена кавалер вола пекарь Е. П. Латышн, Е. Д. Гойгова, машинист В. И. Деревянко, пекарь Е. Чумакова, кхьйбарш.

А. ТАРАКАНОВ,
мацкх еча комбината планонни отдела начальник.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьтТехьа) кердача продукцена-хьажаш ба мацкх еча комбината директор С. Малаев, вафельни цеха начальник К. Ахматхьанова, мастер А. Давыдова.

И. ПЛИЕВА сурт.

Къахьегама совгІаташца накъабаьхкар цІейна

Грозненски кондитерски фабрика болхлоца яька совгІат кийчьаьл йоаьл цІейна. Ййс бетта планал совгІа арахийлий цар 93 эзар сома мацкх конфеташ, пряникаш, печенеш, кхьйола изделеш.

Къаьхьегама оесарле лаьхьа хиларах кхоачамбаь Іап кондитераш. Цар ГІаГІертта кьовсан лоатТабу арахецача продукцера ДІадоаГ мах лохбара: Из баьхьн долаш чих пера пачхьаьлхкенна планал совгІа 10 эзар сом пайда баьб цар.

Уж толамаш доахача хьинаре лаьхьа лоаД кондитераша бригадира Абрамович Полинас, Ядзарсва Каметас, Амерханова Хьавас, Пагьлова Болас, Федоренко Любас кхьчар. Юкъера лаьрхІача шоай еменни норматаш 125 — 130 процент кхоачашьяр цар. ХІанз пятилетка шоаллаГІча шера чотах къаьхьегаш ба уж.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьтТехьа) болх бет ба К. Ядзарова, К. Амерханова, Б. Пагьлова, Л. Федоренко.

И. Плиева сурт.

ХЬИНАР АЙДЕННА

«Социалистически яьь ВІашТІехьйоаккхилга ДІаьхо тоаДарах» бола КПСС ЦК Соцам дог разза хиина хьаьл а лаьца Октября 54 шу дизарг сийленца накъаьхкара оарцаГІьаьлийр Нохч - ГІалгІай республикан потребсоюза производственни комбината коллективо. ЙислагІча пятилетка хьалхарча пера ПІан 5-ча декабре кхоачашьяьь, арахецача продукцета ДІабода мах ши процент лохбе лаьрхІаьд цо. ХІаьта планал совгІа продукцена реализаци арах, арахецача продукцера ДІабода мах лохбарах планал совгІа 20 эзар сом пайда бергба комбината болхлоша.

Уж декхараш толамца кхоачашдера еррнгА шоай торонан оарцаГІьаьлай цаг. Шерра социалистически яьь йоаьрьаьлй цеий, участкай коллективаша. Товарни продукци арахецара ййс бетта план ханал дукхта хьаьхьа кхоачашьяьй ца, товарни продукци арахецара итт бетта план 13-ча октябре кхоачашьяьй комбината болхлоша. Ер бутт чаккьаллаьлха планагІа лаьрхІаьчул совгІа арахецарГ ю 160—170 эзар сома мацка товарни продукци. Уж шера планал совгІа реализаци яьй цар 221 эзар сома мацка товарни продукцена. ЛаьхьегамА оесарле лаьхьара заданн 7 процент гарта тІехьхоачашьяьй комбината коллективо.

Бедал, электроэнерги, кхийола материаллан кхояра тІехьа а чІоаГІа къаьхьам лоатТабу комбината болхлоша. Цох доккха беркат дьаьнаД производственна. Кхоьбара баьхьн долаш уж шера цар пачхьаьлхкенна хоДаьЙ 30 эзар сом. ХІаьта ер шу чаккьаллаьлха яьь а кхоДергда цар эзаран сомаш.

Комбината декхатта юкъе йьржача социалистически яьь хьалхара мотиг ледаш Чингарин Салман керте латтача корта бохабеш доаца маларан арахецна цеха коллективо. Цо кхы а хьаьда кхоачашьяьй товарни продукци арахецара итт бетта план. Уж къаьхьегама толамаш доахача хьинаре къаьхьегарна белгалбьаьнаб болхлой нн. Крайнова Людмила, Сусдева Зина, Гайтарова Хава, Махмадова Малина, Арутюнова Александра, кхы духьхабаран а. Цар хІанзлехьа кхоачашьяьй райсовГІча пятилетка хьалхарча пера заданни. Дуккъачча шерашка йиштта къаьхьегар бахьан долаш цар портреташ цеха Сийлен доска тІа хьалтеха доахк. Цудухьа кхы а хьинар айденна къаьхьегаш ба уж шоай къаьхьегама толамаш кхы а лаьхьара.

Б. КОСТОЕВ.

МАЬККАХ ЕТТА МАШЕНАШ

ІУПРИНІА хьалхагІа, цьа а ГІертта арадаьлча керда еттача мацкха йІайхо Іы кхийтта пІена фо чоза йийн я Пьасаре. Горозерча, гаьнна юрташца болхача наьькашца из кер бузабу хьаж а йоташ дІа-ТІа уд йІайхача мацкхдА етта сиха машенаш.

Укхаза бахача кхоаьттьен итт ваар кера дакхаьчкийчаьл ТІехьаГІа Малгіабике. Сунже бахача нахА яьхийттал из хьаж низ болаш я укхазара завод Сиха дегІаГІахьш, кхчвш йоаГІча Наьрах ТІекхьален лаьрхІа яь я из низ бола предприяти.

ХІанз пьасарчоЙ исполап тІа хул хьалхарча, шоллаГІча сорта хоза буькан, тайп-тайнарча догамца кхьала «пеймсововые» яха батонаш, герка «сайкаш», ЧІорахаш, кхьярцан.

ВІаь гарта саг ва ну тайп-тайнарча моалканерча механизмашца, автоматаша, кхийола оборудованеца кийчьаьча заводе. Бийзача бедА лоа мо кІай БулкинагаП конвейера лента тІа ГІолла ДІаУд Бекмуражева Тамарий кулгашца кІаьхарх. ЙоІа БІаГ тІехьа ца кхуйташ болЛхаше а ЙІайаьча пишка чу ваьнна. ПІаьккха цхьа юкъ ьЙнача ГІолла пІаста мо ПІийЬена «басаганаь» а йоЛаш юха арайоаГІа. Кхьметтеа секундаш а тІехь доарХІаш хьаьл я цар цу чу йоккха ха. ХІара изделе ше-ший минуташ я. Сецуш - минут хьалла - тІехьа арайьнкхача дикал эналу. Ира ба пишка приборашка хьежаш латтача оператора Могушкова Сонай БІаГг, ДІакка я цун балка говзал, опыт. Духха ха я из цу ягара доарХІамегІа, бехтоккамегІа йолча посте лаТта. ЙІйп, сиха виллу саг оттаве Бийн йоаьнаш мотиг я я, хІана аьЛча, ЙеЗитадухха а из хьелой дукха брак арарнгІа йойгача газо ИХОТКАЬЛ латтача пишка чура. Сонех тепам беннаб коллектина. Саг сагота хила везан иза цун сменщица Колоева Тамара а цига латтача хана.

Цхьаца, пишша тонна чуйолача яьцка чу бод хьуш доахк низ бола аьцка кулгаш. Мальсагова Радимхана, Гайсанова Розай кхьаболча тестоводий, ПІаГг ДЕККА мара безаш яьш чу: сов хьоар, хий чуГІорДоацаш кнопкаш а теЙаеш.

Маьхх хьаю конвейер йоаллау хьоаь лоаьрашкара. Хьоар лоьсаГг ца мисеед йола мацен я. Галеш хьа а доасташ из-хьеарана «кхаба» мара безаш цар. ХІаьта а ятта цаз из де.

Октября цІей сийна еча мацкхага ПІаБода мах лохбеш хьоар кхьыола рузька кхолеш, къаьхьегама оесарле лаьхьеш 10 эзар сом ЦІена пайда бе аьнна шоаш тІаийца доахар кхочашца ГІертан болхх уж. Из хоачанДара лард чоаГІа я. ХІара бетта пІан тІехьхоачашьеш ДІаЙоаГІа завод. 9 бетта планА (продукцен арахецарен из БохкарГ, 110 процент кхоачашьяьй. Хьалхе ЙІа ца хецаш хьайоаГІа мастера Сукиев Мурала смена.

Сийбенна бетталу предприятеш къаьхьегама тха мел ца болийташ хьувача нахах дош ца аьлача на сийленца накъа дахара. ХІара смена чаКу массава ала итогаш ю оаха, продукце дикалах лаьца дуьш.

Лаьхьеьь аьлар аз, пекарня марз ян тха хІанз болх беш. Бакьда, уж леношка ихар санна эксплуатаце дІаьла кийчьеш я кордача городе йилла (тхо кхьанча городе ца) маьхх ю завод. Цига дийнаьлЙ-буси арахецарГ оаха уж ййс бетта арахийлар мисеел маьхх. Цига дІачудаьла кийчьуш да тхо.

Л. БУРАЖЕВА,
МалгІабикерча пекарне болхлоца.

«СЕРДАЛО»

2 сагІо, 16 октябрь, 1971 шу.

Тамашъе мегарггоЛаш хІама да из: тха мехьдаьтта доаккеча йоккхача городе, ПІЕ кхьана ЯЗмигА пекарня мара чи, аьча. Оаха хьаю маьхх, кхийола изделеш да тоьам мотигаш а ЙИСЛУ. ТІаккха доалоохша

ЙОККЬОСТАЛ ДУ ТХОНА.

ХІЙнта я ЯХОЙ ЙУРДАЬ ДУККАГІА а ДИКАГІА а ПОДУКЦИ АРАХЕЦА ГІертАН КЪАЬЬЕ ОАХА ТХОАЙ КЪЕЧА, ЯЗмигАчА помещене чу. ПЛАН ТІЕХЬХОАЧАШ ца ЕШ ИХЬАЬКЕ БУРТ ПІЙЛАЬЙТАЬ. ПІЙбАЬЧИЙ 9 БЕТТА 753 ТОНН МАЬХХ ЕННАЙ ОАХА ТХОАЙ МЕХЬДАЬТТАХОШТА. ЗАДАНЕЛ 40 ТОННА СОВГІА' Я ЧЗ.

ТХА МАЬХХА ЧЗДЕЛЕЙ ЧАМ ВО ДА. МАЬХХ ДИКА ЯЗ ЬЬЯЬА ЛЕТЬЬЬАН БОЛА ЦАХ ДУККА ХИЛАН. ТХОАЙ ГОВЗАЛ, ОПЫТ, ДЬНЬАР КХОДАН САГА ЛАР ДЬЬЬТАШ ДИЗЗА ХЬОЧАЧДАРА, ДУККА БА ЯЗМИГАЧА КОЛЛЕКТИВА ЮКЪЕ ЪОККЭМ ТЕЛАШ ШОАШТА ХОВРА КЪЧЧАРНА ЛАЬЬЬАХАРА КАМАРША БОЛАШ. ЦАРЕХ СОНА БЕЛГАЛБЕЬЬА ЛОЬ САЙ ПОВКЬОСТАЙ ПЕКАРЬ ГИЧЕГОВА ПАНСАТ, ГЕСТОВОЙ ОРЛОВА ЛИДА, СЛЕСАРЬ В. САКИЕВ, КЪМБАРШ.

УЖЬ ДЕНОШКА ЙІАЛЛА ПА ХИННАЧА ТАЙПАРА ХЬИНАР ТІАДАЙНИТА КЪАЬЬЕГАШ ДА ТХО, ОКТЯБРА ЦІЙНА СИЙЛЕНЦА НАКЬА ДАХАРА. ХІАРА СМЕНА ЧАКУ МАССАВА ДА ИТОГАШ Ю ОАХА, ПРОДУЦЕ ДИКАЛАХ ЛЬЬЬА ДУЬЬ.

ЛЬЬЬЬЬА ЬЬЬАР АЬ, ПЕКАРНЯ МАРЗ ЯН ТХА ХІАНЗ БОЛХ БЕШ. БАКЬДА, УЖЬ ЛЕНОШКА ЙХАР САННА ЭКСПЛУАТАЦЕ ДІЬЬЬА КІЙЧЬЬЬЬ Я КОРДАЧЧА ГОРОДЕ ЙІЛЛА (ТХО КХЬАНЧА ГОРОДЕ ЦА) МАЬХХ Ю ЗАВОД. ЦИГА ДИЙНАЬЬЬ-БУСИ АРАХЕЦАРГЬЬ ОАХА УЖЬ ЙІЙС БЕТТА АРАХИЙЛАР МИССЕЛ МАЬХХ. ЦИГА ДІЬЬЬАЬЬА КИЙЬЬЬЬЬ ДА ТХО.

В. ЛАБКОВ,
Сужженски районе маьхх еча завода сменни мастер.

НАХА БАРКАЛ АРГДОЛАШ

МоллагІча предприяте болх, ше болчча тайнарга хьаьхьоьча ноьлаш хІама дац цифрашца мара. Цудухьа цаьна ду из хьалхаре дош.

ДІабахача йІс бетта 4352 тонн тайп-тайнара мацкха изделеш еннай оаха междаьттахоШта, колхозоШта, уж я планан 152 тонн дукхагІа. ХІаьта продукци ехкай 827,6 эзар сома мацка (план — 715 эзар). 10 эзар сом гарта цІена пайда баьб заводо.

Цу хьоькамашта юкъе тхо бригада коллективна дакъа а да. Ди ДІадахийташ оаха сменни заданн тІехьхоачаш ца еш. Дика продукци мара дуГІьаьц вай нахА ВЫНА ЙІОАГІА ЙІЙ СМЕНО ЦІЕ ТІЕЙЦЕНА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ ТІА. ТХОАЙ ДОШ ДОХАДАЬ ОАХА.

ТХА БРИГАДАЦАРА 8 САГА ЮКЪЕ ЦЕ ВАЬ КЪАЬЬЕГАМА ОЕСАРЛЕ ЛОХА ЙОЛАШ, ШЕ БАХЬАН ДОЛАШ БОЛХ ЮХАБЕТТАШ. ДІЙЙЬАЬЬА ДЕШАЬЬА ХОСТАБЕ ВЕЛНА МАССАНЕ Я ЦЕРАШ ЕЗАРГЬЬР. ХІАЬТА ЦАРЕХ ЦЬЬАНЕ ЯР ЦА ЬЬЬЬЬЬЬА ВЕЛАЦ СЕ. ИЗ Я БЕДАЬ МАЬХХА ЙДЕЛАШ ЕЧА МАШЕНА ТІА БОЛХ БЕШ ЙОЛА ОСКАНО. ВА РОЗА. ДИКА ЮМАЬЬЬ ЦО МАШИНИСТА ПРОФЕССИ, ТВОРЧЕСКИ КЪАЬЬЕГ.

ОКТЯБРА ЦІЙЙ ГАРГА ГІЕРТАЧА УЖЬ ДЕНОШКА ДУККАГІА, ДИКАГІА КЪАЬЬЕГА ГІЕЬТ ХІАРА ВАР. ЛЕЦ ТХОНА ТХОАЙ ЙЬЬ ЬЬЬЬЬЬЬА МАУРАЬЬЬА МАЬХХ ЕРЬЬТА ТІЕЬЬДЬЬЬЬ. ХЬЬЬЬЬЬЬ. ХІАНЗ ТХОГА Я. ИЗ ОАХА ДІЬ А ХЕЦЕЬЬЬЬ.

В. ЛАБКОВ,
Сужженски районе маьхх еча завода сменни мастер.

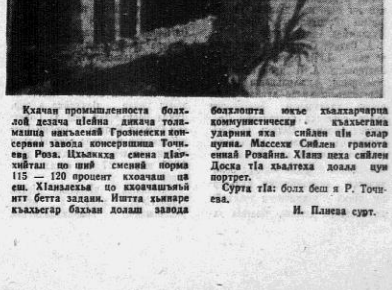

Кхачан промышленоста болхлой дезаьча цІейна дикача толамашца накъаьхий Грозненски консервни завода консервашца Точиева Роза. ИхьЬЬЬЬЬЬ смена ДІаьхийташ цо шиЙ сменийй норма 115 — 120 процент кхоачаш ца еш. ХІаьнлехьа цо кхоачашьяьй итт бетта задаин. Иштта хьинаре къаьхьегар бахьан долаш заводе болхлоцца юкъе хьалхарчарца коммунистически - къаьхьегама ударник яха сийлен цІн елар цунна. Массеки Сийлен грамота еннай Розайна. ХІанз нахА сийлен доска тІа хьалтеха доаьл цун портрет.

Сурта тІа: болх беш я Р. Точиева.

И. Плиева сурт.

Тхо тІехьадусаргдац

ДЕКХАРЕХ ДИКА ЛОАРХІАБУ

Сийлахь-боккхача Октябре 54 ну дуьйна деана сийлеца накъ-бахара хьаьгІана вахте эттача «Горскнефть» НГДУ мехкаьлъ-тахошца ийс бетта планан совгІа дьаьккад 6 эзар тонн «Іаьржа дошуьн» 15 миллион совгІа зубе-чески метр газ. Болха темнан лохьлойтаран цар ухх бетта я. Мехкаьлъта дакхаьрга заьлен кхочанчьера ахьы дик, гІо ни-кхара план кхочачашъера кІаьрен-графикал хьалха ба уж.

Ухх шера ну управленне болх бе йоллаийтай йоккха дебит йола керда кхо стаьнчеран. Ер ну доладелна дена кхьаьгаьна оьсарее планагІа лаьрхІачуьн соГІа-ьрх процент лаккъеннай. Планал совгІа продукцена реализаци ярах, хьалоаккхача мехкаьлъ-таьрна газера кІабода мах доьхбарх ухх шера паччахьалаьхенна пла-нал совгІа 250 эзар сон пайда баьб.

Управлене яьржача ахье хьал-хара моттиг лелаю ухх шера Да-ниилел Евгений Митрофанович керте латтача шоллагІа районин инженерно - технологически служба коллективо.

М. ЛЕВИН.

Сентябрь бутт чаккхоалаш Карагандинский металлургический комбината Социалистически Кьаьсгаьчаьнна Турпал Алтынбек Дарибаев керте латтача конверторашкий бригада социалистически яхьа хьийлар «Зиппоьжьгаьрах» мехка цІи лоьа стаьнеран Егор Проскурин керте латтА цхьоалагІа мартеновски пишка коллективе.

КАРАГАНДА. Дарибаева конверторщикий хьаьхара ударин вахта октябрь бетта чаккъьнаьнай.

ЗАПОРОЖЬЕ. Яьхьа йолла договор оттаьлаьчу Іісхьаьгаьрча кІаьрен Егор Проскурин керте латтача сталевараьша дуьхьала сиха плавкашьий.

Царех тІехьхьара яр лоьлайер 4 сахьаьтан 20 минутан. Из хуьл графикал 50 минут хьалха.

СУРТА ТІА: УССР заслуженни металлург Егор Проскурин (аьтте-хьаьвар) Владимир Борзуновгаьр сменд хьа эцаш ва.

А. ЧЕРНОБАЯ сурт.
ТАСС фотохроника.

ГУДЕРМЕСЦИЙ ТОЛАМАШ

Ухх шера пІаькха а ца хин-нача бесса лаьхха хилар гурахь дувча эталий хьувьлаьн. 10231 гектар хулча лаьттан хІара гек-тара тІара 24,8 центнер йлат дьалар план 20,9 центнер йоЛ-ча. Алхха гурахь дув йІа кІар 6455 гектара тІа. Цун хьарькъам 26,4 центнера ли-кьаьчар, ткнел 22,4 центнер йоЛ-ча. Кьаьстта дика хьийкьадар ялат «Кавказ» колхозе. «Без-остая-1» яхача фух дола кІа дар уххаза дІадийнар. Хоттам ер лаьттабале а юкъера лаьр-хІаьчаьнна хІара гектара тІара 34,4 центнер дьалар кІа. Іільта гов-заьча механизатора Загимал Ошхазаьра 400 гектар долча ший кхай тІара хІара гектара тІара чуийпар 35 центнер. Дика то-ламашъ дьхьар ялат кхедеча «Дружба» а, «Октября 40 шу» яхача а колхозий механизатораша. Масала, цІи хезача механизатора, Октябрьски Революцие Орден Ле-ладеча Аьхьмед Хьамзатов бриГа-дерча механизатораша хІара гек-тара тІара чуийпар 35,2 центнер ялат. Уж боахамаш бахьан до-лаш республике эттара хьалха паччахьалхьенна на боа ялат доьхьара план хьоачанъьлъ тха районо.

ПланагІа доьха дезаш хиннача 4800 тоннана меттел лекъад 7280 тонн ялат. План 151 про-цент кхочанъьлъ хул из. Іільта Гадуев Джандар председатель болча «Лавкав» колхозо доьхьара дьхьаьгІа дехкар ялат.

Іільта ухх іІехььарча шин шера 200 гектар дуьхьаьгІа хилар дуьта кхаьн. Деррига дуьта леладу райо-не 2396 гектара тІа. Дог хьеста-ш да дуьта кхаьн. Чуийца дьшнача 70 процент кхай хІара гектара тІара дьшнад 41 цент-нер дуьта. «Степной» совхозерча Чуйитов Валн звенос 302 гектар лаьттан хІара гектара тІара чу-ийпар 50 центнер лоьшу санна цІена ялат. Иштта лаьхха ба хьувьжьам Бигуев Ширване звено-ной кхай тІа а.

Дуьта хьоохача а оьрдача а дика кхаьхьет «Гудермесский» совхоза комбайнераша Салимгу-танов Шамида, Федощкин Михаила, Байсуев Султана. Деннна йола заданн цар кхочанчьо 130—140 процент. Иштта дика кхаьхьет жатташ тІа болх бен болча Эсалаев Ахьяда, Абдулхад-жиев Лом-Іаьлис, кхьчар. Цар шоьй порман 140 процент кхо-чаш ца ен ди Іадодат. «Октября 40 шу» колхозерча ком-байнера Мачигов БахІинда дуьта чуоьшш шозза гарта кхочанчьо ший заданен. 5 октябраьра дилла-ча районо боахамаша пач-чахьалхьенна дехкад 3420 тонн дуьта, планал совгІа 375 тонн да из. Дуьта лелаДеча «Степной» совхозо шийна хьалхьаьна оттад-ьаь дехкар да 5000 тонн дуьта паччахьалхьенна доХха. ПланагІа доагІачуьн 1100 тонн дуькагІа да из.

Сихонца дІаьхьоьн да районо боахамашка шекарг сеекла чу-эцар-а. Поьхьал лаьтта яле а во-хьийкьъаьн уж ухх шера. Масала, «Кавказ» колхозо 270 гектар-рах хІаранне тІара 260 центнер йоал сеекладе. «Дружба» совхозе 289 гектарах хІаранне тІара йоал 230 центнер. Іільта цу совхо-зерча Кадельханов Адама звено-на тІачІоагІдьаьча 60 гектара лаьттан хІара гектара тІара 260 центнер мерза овлаш доал.

5 октябре районо боахамаша шекарг доаккхача заводе дІаьчу-еннай 12200 тонн шекарга свек-ла. Вешта аьлча планагІа йоагІа-рех 43 процент. Нагахьа санна шекарг доаккхача заводо цхьаь кІира дІа да эцаш ца совнадь хинна сецарг дикка аттача баьна-на хуьрбар сеекланн лелераш.

1 ноябрь тІаккачалехьа еррига сеекланн - хьаькха а, уж пач-чахьалхьенна дІаьнла а лерхІаш ба боахамий кхаьхьегамхой.

«Социалистически яхь вІаш-тІехьйоаккхалга дІаьо а тоадра-ьаь БПСС Центральни Ко-митета Соцам арабльнначуьн тІехьагІа геттара тІоагІа дог ай-дешна кхаьхьета болабелар кхаьн-ка баьхьан дераш.

Шеко ди ййслагІа пятилетка хьалхара ну районе хьаьгаьгам-хоша толамца чаккхоаккхарг хилерах.

И. КАЛИНИЧЕНКО,
Гудермесски районо юрта боахама продуктаьшта заведуйкина ярен качестваи госинспектор.

ВЕНГЕРСКИ ДОТТАТГІЙ БОЛЧА ХЬОАШАЛГІ

Дуьхьа ха йоаьщаш ВСРП Комаромски обкомаехарах Венгерски Хьалхьа Республике хилар вай республика Венгерски. Цунна тІоагІеделар дотТагІаьл оттаьлча Комаромски областан Нохч-Пал-гІайчеен юкъера бувзамаш. Таханн оаха дуьнц тхоашта ВІаргІіадайна-чох а, тха дотТагІаьша, гидаша, дукькхача путеводителаша довзийчачох а.

Венгри улл Средни Европа малх-бозлелъарча дьакъе, Дуная шинна а оагІорачьа. Территори 90 эзар квадратни километраг кІезнна совгІа я. 10 миллион car ваХ дига.

Финно-угорски хьалхьаьгІий группаьн болча венгриан цхьан хьа хьа-бьаьнна6 Предтрульера. Ффински, эстонски, карельски, коми, удмуртски а кхьюла а метташ чу-доагІачча группаьн ба цар мотт.

Дукькхача бІаьшерашка венгерски паччахьалхьенн чІоагІа хала кхьоьсам лоаттабаьб немецки ко-ролех, кайзерах, Европана монголанна аьча нашестеш ший корт-мукъалде ворарш, 150 шер тур-кий лоалла кІала лаьттай Венгри.

Турецки тІаьрахой лелхаьбачуьн тІехьаьГа мехка бокъонца бола дьай хилар Габсбургех, турки чІуьл аттаГІа лацар цар оттадь Іаьан. Цудуьхьа XVIII бІаь шу долалуш мехка болабелар кортмуьжьлен тІехьара болам. Из аьттув болаш а бозаьн а хилад.

XIX бІаь шере чаккдоалаш кортмуьжьлен тІехьарча кьоьсам кьюьсаьна кьеьбоГІа боллхой класс, из керте оттар мохх ший доламе хиларан кхаьхьегамхой бокъонашца тІехьа болабаьчча болама. 1918 шера вІашагІьеллар Венгре Ком-мунистически парти, дуьхьа ха яллелхьа мехка политически кул-галду иш хилар цох. 1919 шера мехка хьалхьара революционни си-туации. 23 марта Венгре хьаьклай-кайир Советски республика.

Советски республикана вІашагІ а кхийтта дуьхьала бьаьлар капи-талисташ. Кьонача венгерски ЦІе-на эскаро массеяк баьшца-дика ко-тало аьнкха яле а цунна магаш-зар доаллахарча вІашагІіхийтача капиталистически мехкий ийзалш-та дуьхьала отта. Советски рес-публика йохайир. Цунна метта ера фашистски режим. Фашисти-ски оса мехкех дІа а кхийтта, 1941 шера июле Германеца оагІув а болшш шоллагІча ауьнен тІем тІа дакъа доаш Венгре.

Мехка кортмуьжьлен кхаьхьа-ьаьнгой боьхьоваьнн баьхьан доаг-табечча кьоьсам керте отт Венгре Коммунистически парти, фашисти-ски диктатура эттачуьн тІехьаьГа кхайлаГІа болх бе бераш хилар из.

1945 шера 4 апреле Венгри Советски Эскаро цІеньль мукъа а яьккха, болхлойн ахархойн ийй доІамера паччахьалхье хилар, со-циалистически общество эьалъьара ийзалъ тІа дьлар из. Гитлеровщан дедхабешце а мехка чаккъьк-кхар лаьттан реформа, 640 эзар ахархой дезалга мах боаьщаш кхьаь-чар дуькхача хана дагадьална лаьтта.

Коммунистически парти кулгал а деш венгерски халхьо гІана тІе-хьа гІа баьккхьаш реакционни ни-зашшара хьалхьар кортера кул-галдара позицеш. 1948 шера Коммунистически социалистически партеш вІашагІіхийтар цхьаІ йолча кхььхьегамхой Вен-герски парте, из лаТТ марксизма-ленинизма ларда тІа.

Дадоаладелар тІемо йохаьлъ мехка экономика экономеТтоТтаьлра балхьан. Пом чаьхьбаьнчуьл тІе-хьагІарча шерашка кхььхьегамхой хьинарца а Советски Союзоь кхьь-ча социалистически мехашшен доккха новкъостал дар бахьан долаш ца йІемо ах чоьнан тоаьль ца Іеш, елпар еаьчь гІиьнуьстре лард. Цо торо хилийтар юртобоахам мара боаьщаш хиннача Венгрех ийдуст-ринальни мохк бе. Цун промыш-ленни производство тІом хилаелъ-ьха хинначуьн цкесса гарГта деГІа-енай. Производства средствашца со-циалистически доалахье хилар мехка беррига хьалхьа боахаме керттерлар хинна дІаттар.

Дикка хуьцамаш хиннад юрта боахаме а. Кагийча, шозй доаьла-хьара боахамаш. Йоккха колхе-тивни производства толашагІа хилар кхетадь бІаьш зозарш ахархой производственни коопе-ративаьшта юкъе бахар. ВСРП IX съезда сопамий ларда тІа а Ер-ригвенгерски юртобоахам произ-водственни кооперативай съезд рельзх хиларах а тІаьйІиса керда-ча лаьттах долча Законо практи-чески бокъо елар кооперативаша лелаДеш хинна лььтта боагІ-ьаь бола мах а бакъкха цар доалахьа дІадала.

Производственни кооперативаш вІашагІйохкар а социалистически производства боккха боахам вІаш-тІехьбаьккхар а бахьан долаш, ахархой культурен вахара хьаьн лаьккалар бахьан долаш социа-лиьм котьльлар юрта а Іаьн 97 процент гарГта баха лььтта колхозийн госховий долаьхьа да.

Мехка хьамам дохоьл 98 про-цент социалистически секторара кхоачуьн тІана.

Социалистически революци об-ществе кортьлІірах чІоагІеннай паччахьалхьен строй керда класси-ларш ларш. Бахача, нахах ахаш — 5 миллион car — производ-ве дакъа доаьщаш ва. Царех 72 процент болхлойн гІулахьера ийзи ба; 25 процент — кооперативай членаш. Частни предприни-мателаш, ремесленникаш, ка-тий торговцаш ІІІьльта ишшта му-кьа профессеш йола нах 3 процент ба.

Іаламо дуьхьа хоанеш еннай Венгрена, ханаштта а тІемашта а мегадад ун йоахае. Дуьхьа я цІна исторически памятникаш искус-ства произведеннаш чІоагІа тер-кам чІоаьшш я тІаьнара Венгри, цун халькъо ВСРП кулгал а деш дерриГа ду социалистически Венгри ях хьаьхоллара, наха юкъе керда социалистически гІулахьаьш хьа-дара ларда тІа керда Общественни строй хьаькхоллара.

Венгерски социалистически болхлой парте, Революционни болхлой-ахархой правительства кулгал а деш венгерски халькъо хьалхьо йизза йола социалистически общество. 1970 шера гурахь тІаьйІаца йиьлагІіа дхе шера планагІа дІаьо а динамично деГІа-боаьлбе лерхІ Венгерски Халькъа Республика хьаьва боаьщ. Техни-чески прогресси дунен хал-кьаьшта юкъера сотрудничестваи ларда тІа структурно ерзаьнна лерхІ производство. Цхе шера 30—32 процент деГІаЬоалдерзьа кьаьмаи доХоЛ. 32—34 процент дуьхьагІа ерзаьнна езаьрьа про-мышленни продукци, хІаьта юрта боахаме — 13—16 процент.

Уж планаш кхочанъьлъо кхьа а чІоагІъьрзьа мехка экономика, тоадерда кхььхьегамхой вахара хьал, дизза дакъа лоаьщийтарда машара тІехьа кьоьсам доаттабе-ча Варшавски Договора юкъе чІо-доаГІачча мехкашца цхьана.

Венгри даха кайлучуьра хана тхона ховра доттаГІаи тоссаленни Комаромски область йолта. Фу область я из? Территорета а бахьа-на, нахаГа а диллача мехка эттар-за ІІамагІа йола область я из. Из-уал республика кьилбаседа-мелъ-бузен дакъъ тІа. Территори 2250. квадратни километр. Уггала нах. 302 эзар car. Венгран бахьл да Іеш цига бах немций — 22 эзар car, словакаш — 13 эзар car.

Область йийлъай хьаьх administративни районга: Комаромски, Татайски, Комаромски.

Ихи город я областе, уж а дуьхьа нах бахьан яц. Областий центр город Татабанья я. Из дуьхьа ха йоаьщаш шахтерски посе-лок хиннай, хІаьта хІаьнз цига вах 70 эзар car. Цох областий центр хиннна дуьхьа ха яц. Татабанья, цул соВГІа, кІорен пементни промышленноста центр я. Уггала хІаьнз аьдалеш лаТТ дуьхьа кхьаьна ЦІеношн кхьюла гІирсаьш, хІаьна аьлча, парка кІалхара йІор корабаьб. Шахтерашца баха хувш хІаьнзарча лунхьаьа вІашгІаьрдьаьча цІеношка, хІаьта, уж сиха хьалъу мотт-игерча гІиш-лоьпеьрача. ЦІенош хьалъу йоь-кхийча блокех. Городе нах чуба-хача цІеной кварталеп соВГІа хьаллаьд административни цІенош, школаш, вай хаьара универ-маг, гастрономически тикан. об-ластной библиотека, партийни школа цІеной комплекс, нех ду бассейн, кхьюла гІирсаьш. Йоаьл-да ьаьчча, мехка кІорен промыш-ленности центре хьаьхулаи лаТТ керда социалистически город. Обл-аста шахтераша ду мехка боаьк-кхачох 37,7 процент тайна кІор, 57 процент кІорен боккхаьш. 40 процент цемент. 68 процент бе-тонни машеннаька шпаьлаи.

Йоккхаьлъа дІадала шоллагІа, я город Эстергом (27 эзар car вах). Уггала я машенаьш приборашца ю, ейчача промышленности йоккхий предприяеш. Из я мехка приборостроение центрех цаІ. Пхьа-баьлъа, Эстергом цунца цхьана йоккха туристски центр я я, из уьш Дунай ягаьна хий ютте. Из кхььна город шин бІаь ах бІаь ший совгІа юкъера бІаьшерера Венгре столицо хиннай. ХІаьнз цига сиХХа дегІаЬоагІаьш лаТТ промыш-ленность. Дукькха туристан цига тІаувз Венгре доаьнел дехьа а лиН хезача христианский музей, крепостной пешан лаьхьагІа уггала аха латтача мехка йоккхагІа йола баьзиликас. XII—XIII бІаьшеш-рашкарча королевски дворецаш, кхы дукькачар а. Туристан Эстер-гоме бІаргчІуа шера хул. Уггаза вІашагІьийнаьа юкъера бІаьшера таханарш сурташ.

Городе Комаоме я мехка шиъ мара йоаьщаш мехкдьаьта чаккх-доахача заводех цаІ.

Областе я 20 эзар car хиллад нах баха кхы а массеяк городи ю-рода хьисапера поселоки. Обла-ста 46,6 процент нах городашка бах.

Комаромски область промыш-ленни эттара чІоагІаГІа деГІаенни мехка экономиен боккха доаьхІам болаьш я. Область предприятеш арсеш 100 процент синтетически хьоаса. 58 процент глинозем, 43 процент мазут. 100 процент гарГта строгальни станокаш интентивни плиташ. 41 процент бензин. 16 процент электроненри. Иштта кхо кІаГо а. Керттера моттиг дІаьоаш кІора бакъаьрг. Область промышлен-ста беррига болхлоеь 48 про-цент шахтаьшца кхьаьгаьн ва.

БухоалагІу патилетка шерашца лаьхлурга технически боарам промышленности структурен. ХІаьнз дІаьо а хуьнаьлъ и про-мышленни производства структу-ра. Кьаьстта сиха деГІаЬоаьлаи латт химически промышленности, маьхьага дилдача цо Іаьнзе а кІора бокъкхача промышленности. Ла-дукдагІа продукци арахец. Шерлуш латт Комаромски мехкдьаьта чаьхдоахача завода, искусственни хьоаса беча висконни фабрика производство, ухх гарГтарча шерашка шозза совгІа дисамдарга глинозем хьаьбеГа. Сихача тем-пашца дегІаьх. Машенаьш при-боранш я промышленность. Мехка энергетике бокъка доарХІам болаш я Флоснанск ТЭП.

Областа промышленность бой-ьхача боарамагІа деГІаьхара гІо ду дукькхача дьаьхье Іаьлама хьа-лаьш дика хиларо, эттара кьаьха лаьттагІара доаха ружьаьш хи-ларо, дика тоаденна маненнаь-кьаьш автомобилаьш наькъьаьш хиларо, область кьилбаседа доа-зонца долча Дуная тІарча хин наьъъо. Уггаза ала доагІаьш да Дунай областа экономикан кана меттел, б е р р и г а ч а мехка а Іаьлъьаьте бок-хха лоарХІам болаш хилар, ду-дуьхьа принятеьгаеш ВСРП Центральни Комитетон кьаьстта бокъкха лоарХІам бу Дунайски бІсейна. Дунайс ІІаьшагІ буьз барХІ мохк, уж Іаьржа фордаг а тох. Цхьана кхьаьгаьн дІадоладьаьд канализа Дунай Рейнаца ВІашагІ-тохара балхан, цо йиш хулийтар-тъа хин пункт. 3500 километрата кхочачи бІаьхбе. Кьилбаседа фордаргаца Іаьржача фордаг кхочаш еррига Малйбузен Европе гІолла чаккдаргда ваьлл. Европа чурча хин наьъъа из трасса чаьхьІаргьа Роттердамагара Ин-мамлта кхачалца (е дарех ІІаь-кхетан хуьтьа) Нидерланди, Малйбузен Германе, Австре, Че-хословакие, Венгре, Югославе, Ру-мынье, Болгаре. Советски Союза лььтташка гІолла. Дунай доалуу-чеи из юкъе кхььчачен мотти-гашкарча гиР о с о р у ж женеш гоьерьа доДача хин рез-жим. ІІІьльта аргІаца а Дунай— Одер — Эльба яхача канала проект, цо йиш хулийтаргьа Польша, ГДР хин Дунайца долча мехкий хин системаца дувза. Дунай тІара Малйбузен Европа доДача хин система шерьаро йиш хулийтар-тъа доДхаш дола дукхха вІамга хиш кемаш лела мегардоотча да-ха, тІаьхьаа Берлина причалашкъа сеца йиш хуьтьа Будапештерен Варшавереи доагІа кемаш.

СЭВ-а юкъе ше дакъа доаьщаш хиларах боккхача лоарХІама гІулаьх лерхІ Венгре. Хоьш ма дий пунна юкъе дакъа доаьщаш мехкаша дика результаташ луш хи-лар. СЭВ-а член болча хІара мех-ко кьаьмаи экономика дегІаЬоаьла-ечча локхий толамаш дахар.

Областа, предприятей хьалхе лелаеча наха, болхлоаьш, гІулъ-кхерча наха боккха лоарХІам бу Венгреи Советски Союзеи юкъарчал доаьщаш долча экономически бувзамий. Уж-бувзамаш шерагІа шерга шерлу.

Масала, Комаромски мехкдьаьта чаьхдоахча завод болх беш я «Дружба» ахача нефтепровода чу гІолла доагІача советски мехкдьаьтаца. Алмамфзитера глино-земни завод дегІаЬоаьлара лиИа торонашъ хьаьхулийр Венгреца эна алюминии советски предприятоца хьаьдарга Йолча советско-венгрски соглашение. Эстергомски при-боранш ечА заводо дуьхьаьчча шерашка Советски Союза лоаттаьр вІаьш лелаДеча советско-венгрски гІулаьхкий ларда тІа хьаьнз комплексни юртобоахама лаборатореш. Эстергомски завода электронни приборах доккха дакъа хьоаьг СССР-е.

ВІарчча хьийнйача Венгерски Хьалхьа Республика экспорто кхаьн доХоЛа кІоаьлагІа дакъа гаьрга ДІаЛоаш.

Экспорте йохьийта ухха лоарХІаме йола продукци ду Комаромски промышленносте: глинозем — 87 процент, бензин — 27 процент, дизельни дизелуш дьаьтташ — 38 процент, металлах хІаьнз ю станокаш — 69 процент, и. кх. ТІехььарча шерашка металлах хІаьнз ечА станокий экспорт диказа дакхъ-еннай, бензина яр — цхьан ахазен.

Областа юрта боахамах аьлча, из уьзаьа бокъха баш, бокъха интенсивно лелабу. 450 хьоаьг (хоьлах 0,57 гектар хул) хулаьча лььтта деррига лььтташ 42 процент лоаьщ 57 юртобоахамен цаІ чкъаьрий лушеи коопераци, деррига лььтташ 48 процент лоаьщ 8 процент 2 лььтта боахам бе.

Ухх тІехьарча 20 шера кІа шозза дуьхьаьгІа хьувьжа, хІаьта ихе шера — 1966—1970-ме-рашка — гектара тІара 25,2 центнер а яьлар, мукъ — 25,4 центнер, хьажІам — 36,2 цент-нер, люцерна (йола)—40 цент-нер яьлар. Уж хьоьхаьмаи хьаьнзи-ьаьа юрта боахам социалистически ларда тІа оргБоахамаш, из техникаца, минеральни удобре-ниша іаьлшбеш, лььтта лелаДе-ча культура лакхъьш Венгерски социалистически бодхлой нарсен хІаьнзьа ІІаьлаІон йоаьхІо ца ба-хьан долаш.

ПОЛТАВСКИ ОБЛАСТЬ. Дика вІашгІіхьаьнхкхад шекар доаькхиилга Ланновски шекара заводе. Уж шера уххаза оттаьлй автоматически центрифугаш, нерда вакуум - аппарат, кхьяраш. Цар йиш хилийтар сеекладе лукхагІа чакхьяьна, шекар дикагІа хьаьле. СУРТА ТІА: ухх шера предприте оттаьлъ автоматически центрифугаш.

П. КЕКАЛОЙ сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬАЛХАРА ДЕНОШ

Тха районерча халкъа образование органаша, школаша, юрий Совета ча чІоагІа болх баьлбар ухх шерарг керда дешара ну дика вІашгІіехьдаькхха ДІадоладара. ЦхийттаьлагІча сентябре дена болх бе болабеннача хьеьархоша (пен-кашшта чаккдькхар ешна дахка ка йола бесар дерригаш а ДІаьзде-ча. ВІаьсти а гурахь а оттаьлча школе аха ха йолча берий спискаша торо хилийтар ихьаькха а бер школана юстара ца дІатта.

ПланагІа ухх кердача дешара шера дешара юкъеоза дезаш хиннар 11712 бер кар, кІаьта кІаьнз районна школашна дешаш 12254 бер да. ЦхьоалагІчен кий-чонн классашка планагІа дешаш хила дезар 1200 бер, ІІаьта ІІаьнз дешаш ларам а ужжал да.

Тха районе боагІІаеча боарамагІа чаьхьььлар хьехархой августовски совещанеш а. ВІашагІІ-ехка хиннача тайп-тайпарча секцешкара школай кулгалхошка кхьуча хьехархоша боккха пайда йийар. Цу гІулаьхо торо хилийтар занятеш шин сменагІа мара хуьрг-йоаьщаш гІулаьх вІашгІіехьдаькхха.

Цхьаьбаьлъа, нийса хуьрдаг ухх кердача дешара шера цхьаьйоаьла школай кулгалхой бехкагІа нийсденнаьча кхочачамбоаьщарех на аьлча. Иштта № 1, 3, 17 йолча школай кулгалхой бехкагІа рай-оно кхоачашъьлъан дешархой нйс-лагІча классашка хьийбара план. Иштта, ухх шера нйслагІча клас-сашка дешаш пки бІаь дешархо хила вешаш вар. Бакъда, хІаьнз дешаш 448 мара вар цар чу. Цул совгІа дуьхьа школаш ІІаьлаІьхиза а хьехархой кІдрашца. Иштта сентябрь бовш районна школашка туьлш ваьцар барХІ математик, пкиъ физик, виъ филолог, кхоъ историк. Из бахьан долаш № 5, 7. 17 йолча юкъера школашка вІалла а хилац физика ухонан, ІІаьта № 5 йолча школе хулаш яц исторе урокаш.

Из а деррига дац. Райпо бехкагІа 2-ча, 4-ча классашка ухх шера кердача программагІа де-шаш йолча берашта ухкачам хилаш ІІаьлаІьдаьлул ученикаш. Цу гІулаьхашка школашка дешарах-кхетама балха бен бола ІІоькъем бувца эпаш.

Ухх шера 6-ча апреле горис-полкома решени хилар юхьхьаь-дарча классашка тІема кийчон урокаш чакхьяьхарх, ІІхьаьбаьлъа № 3, 5, 18, 19 йолча школашка из решени кхочачаьнъьш. Бахьан да тІема кийчон урокаш чакхьъ-хара помещенеш ший хиннд хьа кийчъьлъ на хилар.

ХІаьнз тхоай болаш бола низ, торонаш варнаГІььлаьй оаха без-галдоХа кхочачамбоаьщарах ІІаьда-хара. Цу гІулаьхо гІо эш тхона районе партийни, советски органа-нашкара, республика просвещене министерстваГара.

З. ЦЕЧОЕВ,
МангІабика гороно заведующи.

САМУКЪАДОАККХА КОНЦЕРТ

Каст - каста хуьл Грозненски района Чаьчанвара культура ЦІен художественни самодеятельносте артисташ юртобоахама кьаьхьегам-хой болна ваьрадаьлъа. Уж тІех-хьарча хана районо кантаьхьа боахама производственни учаьсток бисана уж цкъа а шозза а сакъедаме концертни программа а йІіа па болхаш. Кьаьстта дика оттаьлй артисташ шоай тІехььа-ра программе. Цу программах дола концерт делар цар кхььхьаь-на. № 3 йолча шурий совхоза кхаьн ледаделгаьча. ЛаьрхІ-ча кийчйр агитбригада машен. Из хозьъьй транспаранташа: «Сий хилда советски кьаьхьегамхочуьн». «Хьаьра котадо — ъьа сий», кхьчар.

Совхоза хІара отделене кхаьн-кавча стаье вІашагІбетлаг артис-бригадаца Октября цІей сийна шозйла чъье баьнна мехнизатора-ваш. Концерта программа дІаьхьоьн йолча Алисултанова Нурас дакъьлъа бувз дикагІа бола кхаьн ледаделгаьш цар дакъача толамашца. Цунна уж дика боза а довз. Кхаьшка дІаьбахале юртобоахама специалисташа, кулгалхошца лагабовна артисташ, довз тодамаш, кхочачамбоаьщарца. Цудуьхьа механизаторашца сборча дІаькхьачча дІагІа болчар цІерашца а йоаьщаш ухх тайпара кьаьмаьл ду гулбенаьрашкх:

— Хьаьмера лаьтта ледаделгаьш! Тха дІаййка моарнна да шуга! Хуьдоеческиеи самодеятельносте ерригача тха коллектива цІерагІа дег тІара ала лоь шуга, шоай хьаьмала балла кьаьхьгама толамаш лаха лььтуо балбо шуна!

ПІеккха дІадоладеу концерт Нохчий, ГІалгІай, кхьча къамий поэтий стихаш ешь, цар ялаььча дешаех советски композиторий иллеш доах, хаЛхарш ду. Кьаьстта дукха езаелар гулбенаьрашта кхььхьегама ХьаьХа латтаьрш честаьеш тІехьабусараш бегбоаьхьш йола сакъедаме сценкаш. Лоаьца аьчча кхаш ледаделей самукъадаьлъккхар эрта-сташ. Иштта самукъадоаккх цар шоаш дІа мел кхаьчча.

М. РАШИДОВ.

«СЕРДАЛО»
3 сагІ, 16 октябрь, 1971 шу.

ВЕНГЕРСКИ ДОТТАГІАЛ БОЛЧА ХЬОАШАЛГІА

(Инстедоалар, Доллаур 3-ча сагІо тІа).

Области юрта боахамах аьлча, из ухлаза бокхка бац, бакъда интенсивно лелабу. 450 хольд (хольдах 0,57 гектар хул) хулама дерригача лаьттах 42 процент лоаца 57 юртбоахамах цаІ чкъаьрий лувцен кооператив, дерригача лаьттах 48 процент лоаца 8 госхоз, 2 хьун боахам ба.

Ухх тІехьхарч 20 шера кІа шозза духхагІа хьувкъ, ІаьІта ихе шера — 1966 — 1970 — шерашца — гектара тІара 25,2 центнер я йьзар, мух — 25,4 центнер, хьажкІаш — 36,2 центнер, люцерна (йел) 40 центнер йьлар. Уж хьокхамаш хьаннаш юрта боахам социалистически ларда тІа эргабоахкхаш, из техникана, минеральни удобренешца Іаламбец, лаьтта леладаре культура лаьхьаш Венгерски социалистически болхлой партен хлиъца Іаьддаен йоакло ер бахьан доацан.

Къаьстта ала доагІа хьайбай боахамах. Из хьалха а хиннаб областен мехкен юрта боахаме бокхка лецархІам болаш, хІанз а цунна дикка бокхка, теркам тІабохийт. Юртбоахама продукцех 64 процент дІаІоацан. Цунца дувзаделна кооперативашца госхозашен оахача дерригача лаьттан хьаьх дьаьхьах ши дакъа лоац доацьарга культураша.

Боахамашка бокхка теркам тІабохийт хьайбай боахамерча племенной балха. Колхозниш паччахьлкхенги фермашка кхоаб дулхан шурийнен дола доахан, хьакхарч лелаеча — салыми ярашца метта дулха яраш. Паччахьлкхенон боахамашеи дукхха капиталоложенеш дІайохийт промышленни ларда тІа хьайбаш, къаьстта хьакхарч кхоаба хІинзара комплексаш яхкарг. ПланиТІа ухх шера 1968 шера хинначчуа шозза духхагІа йьаьхий дулх, хьакхча дела коллективнигн боахамашен госхозашен. Общественни секторе сихача темпашца лакхлу коа тІара оаІазаарг леладеІа.

Области хьалха латтачІа шиннабоахаме хилар тхо. Парех цаІ Беболна госхоз я. Мехка меттеІ, Венгрел гаьина арахьа а бозаш бехам ба из госхоз. Духха за йоацан по белгалдаьхьхар ше хьахинна 180 шу лалар. Хьалха из хиннай сихара говрах лелаш Іела говраш лелаш йоккха завод. ХІанз цу боахаме духха леладеш говраш, промышленни ларда тІа госхозо тІа-тІа духхагІа лелаеш коа тІара оалхазаарийн 3 хьаьхарч лелаеш ферма. 1970 шера госхозо дІаьхьийтар 50 миллион кІорир - бройлер, парех 40 миллион мехкен 10 миллион доазол лехьен а йохийташ. Ухх шера 55 миллион кІориг якхха еза. Царел совгІа іара шера экспортагІа дІадохийт 12,5 миллион фунташ. Ненгерски пара хуьла 500 эзар котам. Мехка чухь кІоригаш йоахийт Беболна партнерашца — мехка кооперативашца ер бечаьхьлоІ ер. Цунна цхьана дела ладаьхьа. Цунна цхьана дела салоІам беш а ха я хІанз М. Ю. Лермонтова цІеарІга республикански эрсий драматически театра коллективанца: ваьхийтаьлагІча октябре хьаьелла йолаш сезон.

Керда театральни сезон хьаьларгьа оаха Генрих Боровика пьесах оттаьйна «Мартин Гроу ахо минутах» яхача спектакла премьераца. Кердача спектакла режиссер-постановщик ва Е. Красницкий. Геттара бокхка салоІам а хулаш, дукха хьахийгар спектакле лоаззаш болча актераша из спектакль кийчьеш, Шийна дезаш дела хІама хоастаеш хилча, е на дезар, шиннабоахамашца ер ер ер